

No. 18

เพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

ข้อมูลลุ่มน้ำ

“ลุ่มน้ำ
เพชรบุรี – ประจวบคีรีขันธ์”

คำนำ

การแบ่งลุ่มน้ำในประเทศไทย ได้มีการพัฒนามาตลอดตั้งแต่ปี 2506 ตามศักยภาพของเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในขณะนั้น จนกระทั่งในปี 2536 คณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติได้จัดทำเป็นมาตรฐาน 25 ลุ่มน้ำหลักและ 254 ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งบางลุ่มน้ำไม่สามารถที่จะบริหารจัดการน้ำได้อย่างเอกเทศ สืบเนื่องจากข้อจำกัดจากข้อมูลในอดีตที่ใช้แผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 ในการแบ่งเขตลุ่มน้ำ แต่มิได้มีผลบังคับทางกฎหมาย จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการที่ขาดเอกภาพไม่ต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤต ประกอบกับพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 ส่วนที่ 3 มาตรา 25 “เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้มีการกำหนดลุ่มน้ำ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงสภาพอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ การตั้งถิ่นฐาน การผังเมือง ผังน้ำ และเขตการปกครองประกอบด้วย” ดังนั้น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจึงได้มีการจัดทำโครงการศึกษาทบทวน การแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์น้ำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หนังสือ “ข้อมูลลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์” เล่มนี้ได้สรุปเนื้อหาจากรายงานการศึกษาโครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ โดยมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ซึ่งแสดงถึงข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ สภาพทั่วไป สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรดิน พื้นที่การเกษตร ทรัพยากรป่าไม้ และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ โครงสร้างพื้นฐานของลุ่มน้ำ ความต้องการใช้น้ำ และสภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงรับทราบปัญหาและเห็นความสำคัญของการจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เกิดการร่วมมือและบูรณาการกันทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการดูแลรักษาทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่อง

สรุปข้อมูลพื้นฐาน กลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ (18)

ข้อมูลทั่วไป

- * พื้นที่ลุ่มน้ำ **13,370.96** ตารางกิโลเมตร
- * จำนวนลุ่มน้ำสาขา **9** ลุ่มน้ำสาขา
- * จังหวัดในเขตลุ่มน้ำ **5** จังหวัด

ข้อมูลกายภาพ

- * ความยาวลำน้ำโดยประมาณ **240** กิโลเมตร
- * ระดับความสูง **0 - 800** เมตร รทก.
- * ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี **1,182.40** มิลลิเมตร
- * ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี **3,424** ล้านลูกบาศก์เมตร
(ฤดูฝน **3,041** ล้านลูกบาศก์เมตร, ฤดูแล้ง **383** ล้านลูกบาศก์เมตร)

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

- * จำนวนโครงการ **297** โครงการ
- * ความจุ **1,394** ล้านลูกบาศก์เมตร
- * พื้นที่รับประโยชน์ **1,117,973**ไร่

ปริมาณความต้องการใช้น้ำ 2,771.35 ล้านลูกบาศก์เมตร

- * ด้านเกษตรกรรม **2,664.42** ล้านลูกบาศก์เมตร
- * ด้านอุปโภคบริโภค **76.36** ล้านลูกบาศก์เมตร
- * ด้านอุตสาหกรรม **30.57** ล้านลูกบาศก์เมตร

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

- * จำนวนประชากร **1,127,999** คน
- * ครวเรือน **506,650** ครวเรือน
- * เกษตรกรที่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง **66,049** ครวเรือน

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

- * ทรัพยากรป่าไม้ **2,308.36** ตารางกิโลเมตร
- * ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
  - 1A **3,685.51** ตารางกิโลเมตร
  - 1B **63.41** ตารางกิโลเมตร
  - 2 **1,290.78** ตารางกิโลเมตร
  - 3 **1,195.53** ตารางกิโลเมตร
  - 4 **2,583.63** ตารางกิโลเมตร
  - 5 **4,465.71** ตารางกิโลเมตร
- * พื้นที่ชุ่มน้ำ **6** แห่ง (**3,215.99** ตารางกิโลเมตร)

สภาพปัญหา

- * พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย **7,309.50** ตารางกิโลเมตร
  - เสี่ยงน้อย **4,715.96** ตารางกิโลเมตร
  - เสี่ยงปานกลาง **2,358.10** ตารางกิโลเมตร
  - เสี่ยงมาก **235.450** ตารางกิโลเมตร
- * พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง **13,119.67** ตารางกิโลเมตร
  - เสี่ยงน้อย **2,584.76** ตารางกิโลเมตร
  - เสี่ยงปานกลาง **4,980.42** ตารางกิโลเมตร
  - เสี่ยงมาก **5,554.49** ตารางกิโลเมตร

พื้นที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและการเกษตร

- * พื้นที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาพื้นที่ชลประทาน **737,913** ไร่
- * พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร **1,092,636** ไร่

สารบัญ

ข้อมูลลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

หน้า

บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 1

1.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ	1
1.1.1 สภาพภูมิประเทศ	1
1.1.2 ระบบลุ่มน้ำ	2
1.1.3 ปริมาณฝน	5
1.1.4 ปริมาณน้ำท่า	6
1.1.5 อุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน	6
1.1.6 คุณภาพน้ำ	8
1.2 ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	9
1.2.1 ทรัพยากรดิน	9
1.2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน	11
1.3 ทรัพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	15
1.3.1 ทรัพยากรป่าไม้	15
1.3.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	17
1.4 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม	18
1.4.1 ประชากร	18
1.4.2 เศรษฐกิจและสังคม	18

บทที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานของลุ่มน้ำ 19

2.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	19
2.1.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่	19
2.1.2 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง	21
2.1.3 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	22
2.2 แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	22

บทที่ 3 ความต้องการใช้น้ำ 23

3.1 แนวทางการประเมินความต้องการใช้น้ำ	23
3.2 น้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว	24
3.3 น้ำใช้เพื่อการเกษตร	25
3.4 น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม	25
3.5 น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ	26
3.6 ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด	26

บทที่ 4 สภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ 27

4.1 สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง	27
4.2 สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม	30

บทที่ 5 การแก้ปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย (Area – Based) 33

5.1 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-14 กลุ่มน้ำเพชรบุรีและกลุ่มน้ำปราณบุรี	33
5.2 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-15 กลุ่มน้ำสาขาคลองบางสะพานใหญ่	34

บทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ

1.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

1.1.1 สภาพภูมิประเทศ

ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ มีขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 13,365.67 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร ลักษณะลุ่มน้ำวางตัวในแนวตะวันตก - ตะวันออก โดยพื้นที่จะค่อยๆ ลาดเทลงมาจากทิศตะวันออก และมีเทือกเขาเป็นแนวเขาเดี่ยวๆ ที่ทำให้เกิดที่ราบระหว่างภูเขา ทางด้านตะวันตกของลุ่มน้ำจะเป็นเทือกเขาสูงซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสาขา สายสำคัญหลายสาย ถัดเข้ามาทางตอนกลางของลุ่มน้ำจะมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งมีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านอ่างเก็บน้ำเขื่อนแก่งกระจานและเขื่อนเพชร ส่วนพื้นที่ตอนล่างทางด้านตะวันออกของลุ่มน้ำมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล มีลำน้ำสายสั้นๆ กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งลำน้ำส่วนใหญ่จะไหลลงสู่แม่น้ำเพชรบุรีและออกทะเล

ทางตอนล่างของลุ่มน้ำในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะภูมิประเทศทางด้านตะวันตกสุดจะเป็นเทือกเขา ซึ่งเป็นต้นน้ำของลำน้ำต่างๆ ถัดเข้ามาทางตะวันออกจะเป็นพื้นที่แบบเชิงเขาถึงลูกคลื่นลอนชันยาวไปตามแนวเหนือ - ใต้ ต่อมาจะมีลักษณะพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนชันถึงลอนลาด ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของลุ่มน้ำ ประกอบไปด้วยพื้นที่แบบที่ราบเชิงเขา หรือพื้นที่แบบเนินตะกอนรูปพัดติดต่อกันยาวไปตามแนวทิศเหนือถึงทิศใต้สุดของลุ่มน้ำมีภูเขาโดดกระจายเป็นหย่อมๆ ด้านตะวันออกสุดจะเป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลเป็นแถบยาวแคบๆ จากอำเภอหัวหิน มาถึงช่วงกลางของอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์และอีกช่วงหนึ่งที่บริเวณอำเภอบางสะพาน ชายฝั่งทะเลของลุ่มน้ำส่วนใหญ่เป็นหาดโคลนหรือทรายปนโคลน มีหาดทรายเป็นบางแห่ง

ลำน้ำสาขาที่สำคัญในเขตจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ แม่น้ำบางกลอย ต้นกำเนิดจากเทือกเขาตะนาวศรีทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของลุ่มน้ำ และไหลลงมาจากทิศตะวันออกเฉียงใต้บรรจบกับแม่น้ำเพชรบุรีที่บริเวณใกล้บ้านห้วยครก อำเภอแก่งกระจาน ห้วยแม่ประโดน มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาทางด้านเหนือของลุ่มน้ำ ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำเพชรบุรีที่บ้านประดู่ อำเภอแก่งกระจาน ห้วยแม่ประจันต์ มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาทางด้านเหนือของลุ่มน้ำ ไหลผ่านอำเภอนองหญ้าปล้องมารวมกับแม่น้ำเพชรบุรีที่บ้านท่าซึก อำเภอยาง่าง ห้วยผาก มีต้นกำเนิดจากภูเขาอ่างแก้ว และภูเขาน้ำหืดทางตอนใต้ของลุ่มน้ำ ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำเพชรบุรีบริเวณใกล้บ้านวังมะละกอ

สำหรับในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แม่น้ำส่วนใหญ่จะเป็นแม่น้ำสายสั้นๆ ได้แก่ แม่น้ำปราณบุรี ซึ่งมีต้นกำเนิดอยู่ที่ตอนใต้ของภูเขาพะเนินทุ่งในเขตอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ไหลขนานกับทิวเขาตะนาวศรีลงทางใต้แล้วเบนออกกลางอ่าวไทยที่ อำเภอปราณบุรี แม่น้ำบางสะพาน ซึ่งมีต้นกำเนิดอยู่ที่เทือกเขาตะนาวศรีในอำเภอบางสะพาน และคลองกุยในเขตอำเภอกุยบุรี รายละเอียดของจังหวัดในกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1.1.1-1

ตารางที่ 1.1.1-1 รายละเอียดของจังหวัดในกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์				
จังหวัด	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ		ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำ
	(ตร.กม.)	(ไร่)		
ราชบุรี	576.62	360,389	11.12	4.31
สมุทรสงคราม	169.39	105,866	40.78	1.27
เพชรบุรี	6,176.38	3,860,239	99.99	46.19
ประจวบคีรีขันธ์	6,130.67	3,831,666	95.45	45.85
ชุมพร	314.72	196,698	5.24	2.35
ข้างเคียง*	3.18	1,988		0.02
รวม	13,370.96	8,354,859		100.00

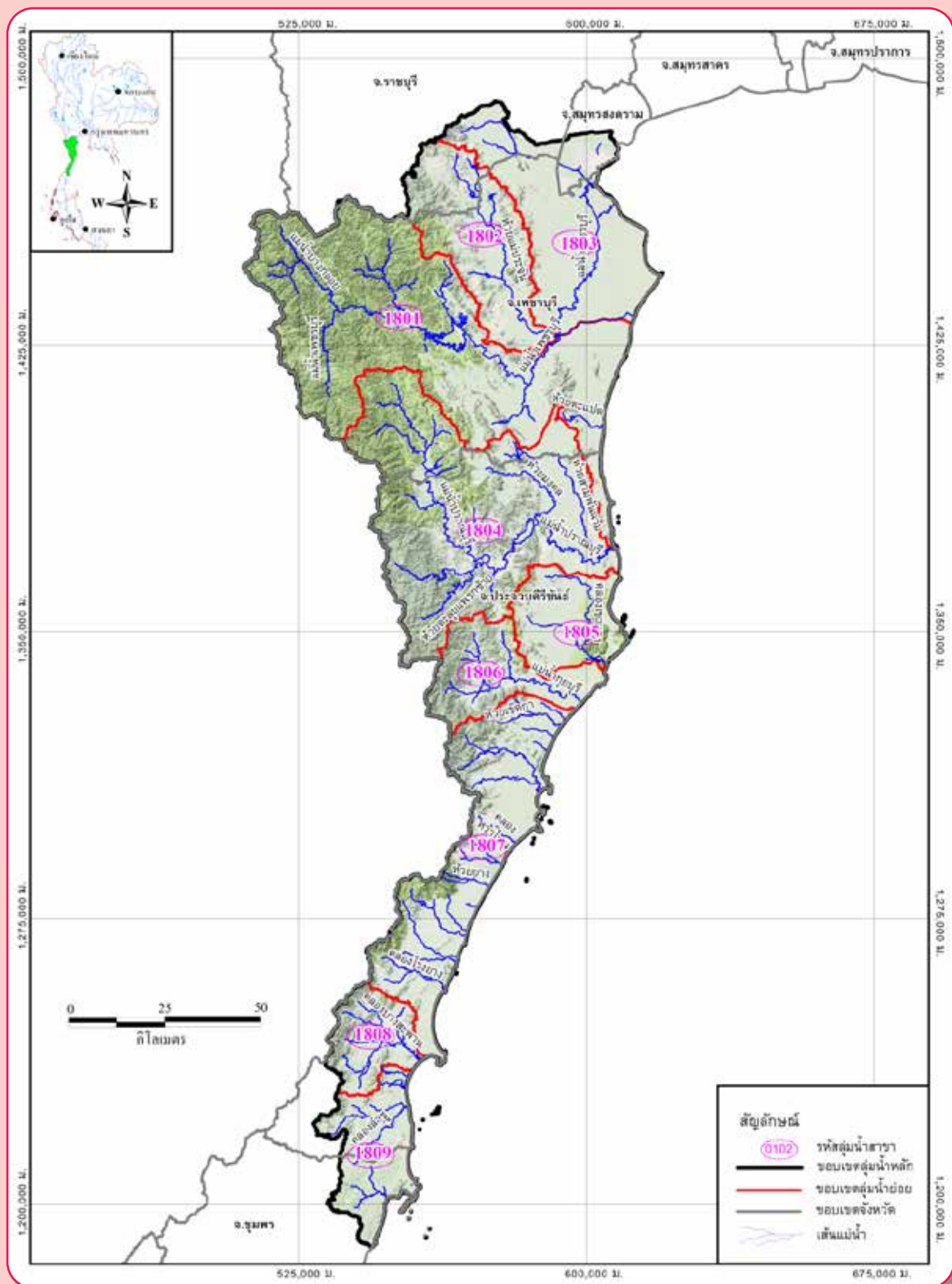
หมายเหตุ* พื้นที่ข้างเคียงประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ตำบลที่อยู่ในลุ่มน้ำหลักน้อยกว่า 1% ของพื้นที่ตำบลนั้นๆ โดยพื้นที่จังหวัด วัดจากขอบเขตจังหวัดของกรมการปกครอง ปี 2561 ด้วยระบบพิกัด UTM WGS84 Zone47

1.1.2 ระบบลุ่มน้ำ

การแบ่งลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ ได้กำหนดตามผลการศึกษาของโครงการศึกษาทบทวนการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และผลกระทบจากการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี 2562 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ แบ่งเป็น 9 ลุ่มน้ำสาขา คือ แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน ห้วยแม่ประจัน แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง แม่น้ำปราณบุรี (ลุ่มน้ำสาขา) คลองเขาแดง คลองกุย ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1 คลองบางสะพานใหญ่ ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2 รายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำสาขาแสดงในตารางที่ 1.1.2-1 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาแสดงได้ดังรูปที่ 1.1.2-1 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.1.2-1 รายละเอียดของกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

ลำดับ	รหัส	กลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่กลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ ในกลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่ (ทั้งหมด และ/หรือบางส่วน)	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
1	1801	แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	3,475.57	2,172,231	25.99	ราชบุรี	บ้านคา
						เพชรบุรี	หนองหญ้าปล้อง ชะอำ ท่ายาง ท่ายาง แก่งกระจาน
						ประจวบคีรีขันธ์	ปราณบุรี หัวหิน
2	1802	ห้วยแม่ประจัน	1,123.14	701,960	8.40	ราชบุรี	ปากท่อ บ้านคา
						เพชรบุรี	เขาย้อย หนองหญ้าปล้อง ท่ายาง บ้านลาด แก่งกระจาน
3	1803	แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	1,605.07	1,003,167	12.00	ราชบุรี	ปากท่อ
						สมุทรสงคราม	เมืองสมุทรสงคราม อัมพวา
						เพชรบุรี	เมืองเพชรบุรี เขาย้อย หนองหญ้าปล้อง ท่ายาง บ้านลาด บ้านแหลม
4	1804	แม่น้ำปราณบุรี (กลุ่มน้ำ สาขา)	2,917.28	1,823,302	21.82	เพชรบุรี	ชะอำ ท่ายาง แก่งกระจาน
						ประจวบคีรีขันธ์	กุยบุรี ปราณบุรี หัวหิน สามร้อยยอด
5	1805	คลองเขาแดง	653.59	408,492	4.89	ประจวบคีรีขันธ์	กุยบุรี ปราณบุรี สามร้อยยอด สามร้อยยอด
6	1806	คลองกุย	705.88	441,175	5.28	ประจวบคีรีขันธ์	เมืองประจวบคีรีขันธ์ กุยบุรี สามร้อยยอด
7	1807	ชายฝั่งทะเล ประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1	1,703.93	1,064,959	12.74	ประจวบคีรีขันธ์	เมืองประจวบคีรีขันธ์ กุยบุรี ทับสะแก บางสะพาน
8	1808	คลองบางสะพานใหญ่	487.81	304,883	3.65	ประจวบคีรีขันธ์	บางสะพาน บางสะพานน้อย
9	1809	ชายฝั่งทะเล ประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2	693.40	433,377	5.19	ประจวบคีรีขันธ์	บางสะพาน บางสะพาน บางสะพานน้อย
						ชุมพร	ปะทิว
10	18-is	เพชรบุรี- ประจวบคีรีขันธ์ (เกาะ)	5.28	3,301	0.04	ชุมพร	ปะทิว
รวม			13,370.96	8,356,847	100.00		

รูปที่ 1.1.2-1 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

1.1.3 ปริมาณฝน

ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยในรอบ 30 ปี (ปี 2531 - 2560) ของลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ มีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,161.2 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือน พฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม คิดเป็นร้อยละ 78.7 โดยเดือนที่มีฝนตกสูงสุดได้แก่ เดือนตุลาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 256.8 มิลลิเมตร ซึ่งปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยรอบ 30 ปีของลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์และลุ่มน้ำสาขา แสดงไว้ในตารางที่ 1.1.3-1

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 1.1.3-1 ปริมาณฝนและปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรอบ 30 ปี
ของลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์และลุ่มน้ำสาขา

ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ย 30 ปี, มม.			ปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ย 30 ปี (ล้าน ลบ.ม.)			
	ฝนรายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รวมทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ปริมาณน้ำท่าต่อหน่วยพื้นที่
	เฉลี่ย, มม.	(พ.ค.-ต.ค.)	(เม.ย.-พ.ย.)		(พ.ค.-ต.ค.)	(เม.ย.-พ.ย.)	
แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	1,099.6	890.9	208.6	1589.9	1365.8	224.2	14.5
ห้วยแม่ประจัน	1,230.8	981.8	249.0	173.2	168.8	4.5	4.9
แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	1,225.0	1,004.3	220.7	196.5	188.9	7.7	3.9
แม่น้ำปรางบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	1,050.3	858.0	192.3	537.7	497.2	40.5	5.8
คลองเขาแดง	1,164.8	940.9	223.9	65.2	59.5	5.6	3.2
คลองกุย	1,041.5	835.8	205.8	59.1	53.4	5.6	2.7
ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ส่วนที่ 1	1,049.4	839.5	209.9	429.1	373.5	55.6	8.0
คลองบางสะพานใหญ่	1,352.0	945.9	406.1	198.6	181.5	17.1	12.9
ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ส่วนที่ 2	1,931.0	1,149.6	781.4	175.1	152.5	22.6	8.0
เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (ลุ่มน้ำหลัก)	1,161.2	913.5	247.7	3424.4	3041.0	383.4	8.1

หมายเหตุ* : 1. ปริมาณน้ำฝน ตั้งแต่ปี 2531 - 2560
2. ปริมาณน้ำท่า ตั้งแต่ปี 2509 - 2560

1.1.4 ปริมาณน้ำท่า

ปริมาณน้ำท่าของกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีของสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำตั้งแต่ปี 2500 - 2560 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

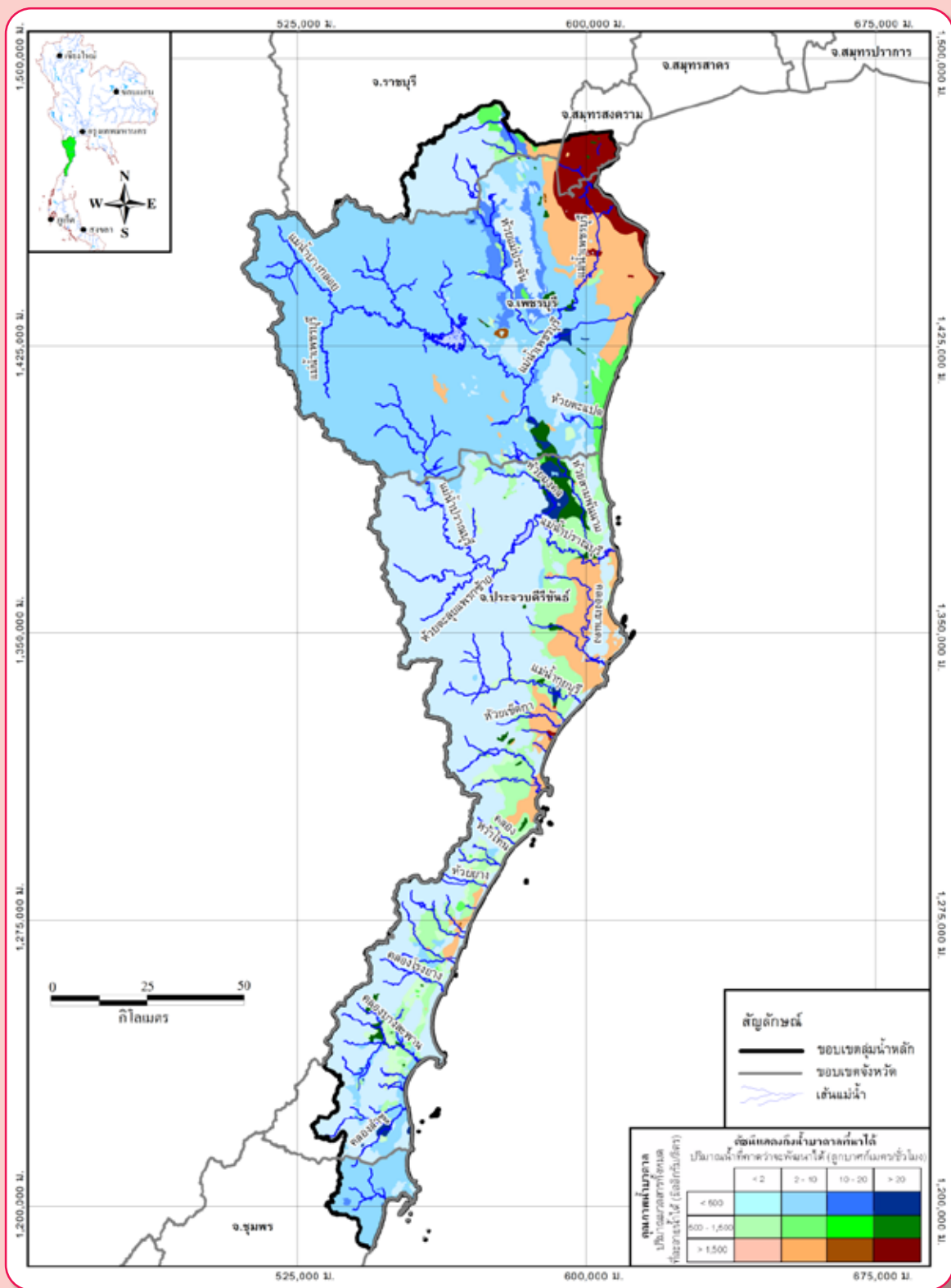
$$Q_M = 0.6273 A^{0.8569} \quad (R^2 = 0.907)$$

เมื่อ Q_M คือ ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย, ล้านลูกบาศก์เมตร
 A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตารางกิโลเมตร

สรุปกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 3,424 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม) เฉลี่ย 3,041 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 88.8 ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปี โดยแยกเป็นรายลุ่มน้ำสาขาดังตารางที่ 1.1.3-1

1.1.5 อุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน

จากแผนที่อุทกธรณีวิทยาการให้น้ำของชั้นน้ำบาดาลมาตราส่วน 1:100,000 ในพื้นที่ศึกษาสรุปได้ว่ากลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ที่คุณภาพน้ำบาดาลเหมาะสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์เท่ากับ 10,270.26 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 76.84 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพการให้น้ำบาดาล 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง โดยครอบคลุมพื้นที่ 5,025.27 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 37.60 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รองลงมาคือ พื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาล น้อยกว่า 2 10-20 และ มากกว่า 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ตามลำดับ โดยครอบคลุมพื้นที่ 4,896.54 248.13 และ 100.31 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ หรือเท่ากับร้อยละ 36.64 1.86 และ 0.75 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตามลำดับ โดยแสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษามาตราส่วน 1:100,000 สามารถแสดงได้ตามรูปที่ 1.1.5-1

รูปที่ 1.1.5-1 ศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

1.1.6 คุณภาพน้ำ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี) ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ การเฝ้าระวังและตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2561 ครอบคลุม 2 กลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ กลุ่มน้ำแม่กลองกลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งพื้นที่กลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ สรุปผลได้ดังนี้

1) แม่น้ำเพชรบุรี กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำให้ แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง ตั้งแต่ปากแม่น้ำบริเวณบ้านแหลม ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 0 จนถึงท้ายเขื่อนเพชรบุรี บริเวณบ้านคอสะพาน ตำบลท่าแลง อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 61 เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และแม่น้ำเพชรบุรีตอนบน ตั้งแต่ท้ายเขื่อนเพชรบุรี บริเวณบ้านคอสะพาน ตำบลท่าแลง อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 61 จนถึงแม่น้ำเพชรบุรี ท้ายเขื่อนแก่งกระจาน ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 118 เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2 แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำ และกีฬาทางน้ำ ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำที่กำหนด ซึ่งมีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา ได้แก่ ปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม-ทั้งหมด (TCB) และปริมาณแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม (FCB) โดยเฉพาะแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่างบริเวณปากแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากน้ำทิ้งชุมชน รวมทั้งสถานประกอบการอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอมือง และอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

2) แม่น้ำปราณบุรี ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำปราณบุรี หมู่ที่ 2 บ้านปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 0 จนถึงแม่น้ำปราณบุรี บริเวณท้ายเขื่อน ปราณบุรี หมู่ที่ 8 บ้านวังวนชลประทาน ตำบลหนองนาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 158 กำหนดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2 หมายถึง แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำ และกีฬาทางน้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรีต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพน้ำที่กำหนด ดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา คือ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO) ปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม-ทั้งหมด (TCB) และปริมาณแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม (FCB) โดยเฉพาะบริเวณสะพานถนนเพชรเกษม หมู่ 6 กิโลเมตรที่ 256 บ้านโรงสูบน้ำ ตำบลเขาน้อยอำเภอปราณบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากน้ำทิ้งชุมชนรวมถึงสถานประกอบการอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3) แม่น้ำกุยบุรี ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำกุยบุรี หมู่ที่ 1 หมู่บ้านปากคลองเกลียว ตำบลบ่อนอก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 0 จนถึงบริเวณที่ 2 บ้านบน ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 10 กำหนดเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรีอยู่ในเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด ไม่มีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา

1.2 ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1.2.1 ทรัพยากรดิน

จากแผนที่ชุดดินของกรมพัฒนาที่ดิน มาตราส่วน 1:25,000 พบว่า กลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ มีทั้งหมด 49 กลุ่มชุดดิน โดยกลุ่มชุดดินที่คลุมพื้นที่มากลำดับที่ 1 - 3 ได้แก่

1) กลุ่มชุดดินที่ 29 คือ กลุ่มดิน 1) กลุ่มชุดดินที่ 48 คือ กลุ่มดินต้นถึงกอนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก 150 ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ครอบคลุมพื้นที่ 789.96 ตารางกิโลเมตร หรือ 493,722 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.91 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

2) กลุ่มชุดดินที่ 36 คือ กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง ครอบคลุมพื้นที่ 745.60 ตารางกิโลเมตร หรือ 466,001 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.58 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

3) กลุ่มชุดดินที่ 56 คือ กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้นเศษหินหรือลูกรังปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ครอบคลุมพื้นที่ 567.01 ตารางกิโลเมตร หรือ 354,382 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.24 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

รายละเอียดกลุ่มชุดดิน ดังที่แสดงไว้ในรูปที่ 1.2.1-1

1.2.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2559 - 2560 ได้แสดงการกระจายตัวของพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทไว้ในรูปที่ 1.2.2-1 สามารถนำมาวิเคราะห์หาการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆ ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1.2.2-1 โดยมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเป็นพื้นที่

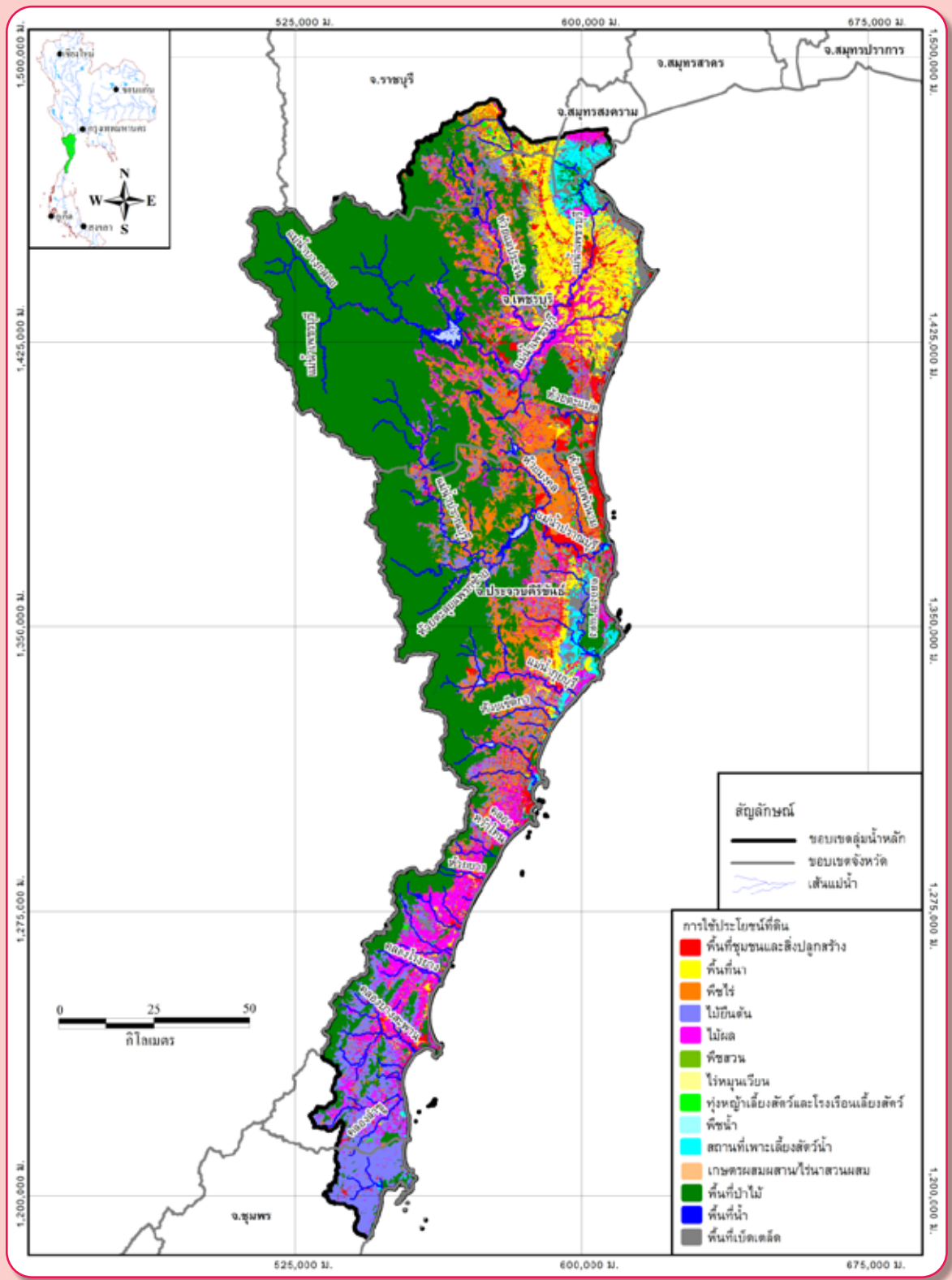
ชลประทานรวม 0.738 ล้านไร่ และพื้นที่ที่เหมาะสม
สำหรับการเกษตรอยู่รวมเท่ากับ 1.093 ล้านไร่
ดังแสดงพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและ
ทำการเกษตรไว้ในรูปที่ 1.2.2-2 และสรุปตัวเลขพื้นที่
เหมาะสมสำหรับการชลประทานและทำการเกษตร
และพื้นที่ชลประทานไว้ในตารางที่ 1.2.2-2

หน่วย : ตร.กม.

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2560 (ตารางกิโลเมตร)														
	พื้นที่ ชุมชน และสิ่ง ปลูกสร้าง	พื้นที่เกษตรกรรม								พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่น้ำ	พื้นที่ เบ็ดเตล็ด	รกราก ตรวจสอบ ข้อมูล	รวมทั้งสิ้น	
		พื้นที่นา	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล	พืชสวน	ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์	พืชน้ำ	สถานที่ เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ						เกษตร ผสม ผสาน
18 ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	711.01	864.90	1,720.61	1,100.63	1,245.11	56.88	31.92	1.77	314.91	0.01	6,313.48	235.34	734.28	N/A	13,365.67
1801 แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	165.78	96.68	227.27	90.10	171.24	12.39	2.43	-	3.32	-	2,469.65	77.00	155.10	N/A	3,475.57
1802 ห้วยแม่ประจัน	32.30	33.29	194.45	82.63	111.34	13.30	1.86	-	0.09	-	560.45	23.38	70.06	N/A	1,123.14
1803 แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	177.96	599.24	49.19	45.98	135.38	23.16	15.37	0.15	179.30	0.01	175.39	36.52	161.01	N/A	1,605.07
1804 แม่น้ำปราณบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	133.86	17.39	498.81	166.51	84.14	6.61	3.08	-	10.69	-	1,830.79	46.36	116.74	N/A	2,917.28
1805 คลองเขาแดง	36.65	47.90	135.99	60.67	70.39	0.20	1.65	0.11	66.07	-	138.29	5.47	89.14	N/A	653.59
1806 คลองกุย	24.85	33.02	98.73	35.12	49.75	0.47	1.55	0.04	28.06	-	397.77	12.20	22.50	N/A	705.88
1807 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1	97.22	30.99	231.96	224.70	440.94	0.73	4.64	1.48	16.94	-	520.19	24.05	95.94	N/A	1,703.93
1808 คลองบางสะพานใหญ่	22.01	4.31	24.21	184.23	97.56	0.01	0.17	-	1.07	-	142.86	5.66	5.15	N/A	487.81
1809 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2	20.38	2.08	260.00	210.69	84.36	-	1.17	-	9.36	-	78.10	4.71	18.64	N/A	693.40
18-is เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (เกาะ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.75	0.01	-	N/A	5.28

ข้อมูล : กรมการแผนที่ดิน (ปี 2560)

รูปที่ 1.2.2-1 แสดงการกระจายตัวของพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2560

ตารางที่ 1.2.2-2 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการชลประทานและทำการเกษตร และพื้นที่ชลประทาน

ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่เหมาะสมสำหรับ			
	พัฒนาพื้นที่ชลประทาน		ทำการเกษตร	
	(ตร.กม.)	(ล้านไร่)	(ตร.กม.)	(ล้านไร่)
18 ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	1,180.66	0.7379	1,748.22	1.0926
1801 แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	164.02	0.1025	195.91	0.1224
1802 ห้วยแม่ประจัน	72.72	0.0454	38.02	0.0238
1803 แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	780.28	0.4877	151.09	0.0944
1804 แม่น้ำปราณบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	46.64	0.0292	446.00	0.2788
1805 คลองเขาแดง	41.86	0.0262	184.21	0.1151
1806 คลองกุย	41.69	0.0261	67.95	0.0425
1807 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1	7.35	0.0046	388.07	0.2425
1808 คลองบางสะพานใหญ่	5.79	0.0036	79.85	0.0499
1809 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2	20.32	0.0127	197.11	0.1232

ข้อมูล : กรมชลประทาน

1.3 กรรพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

1.3.1 กรรพยากรป่าไม้

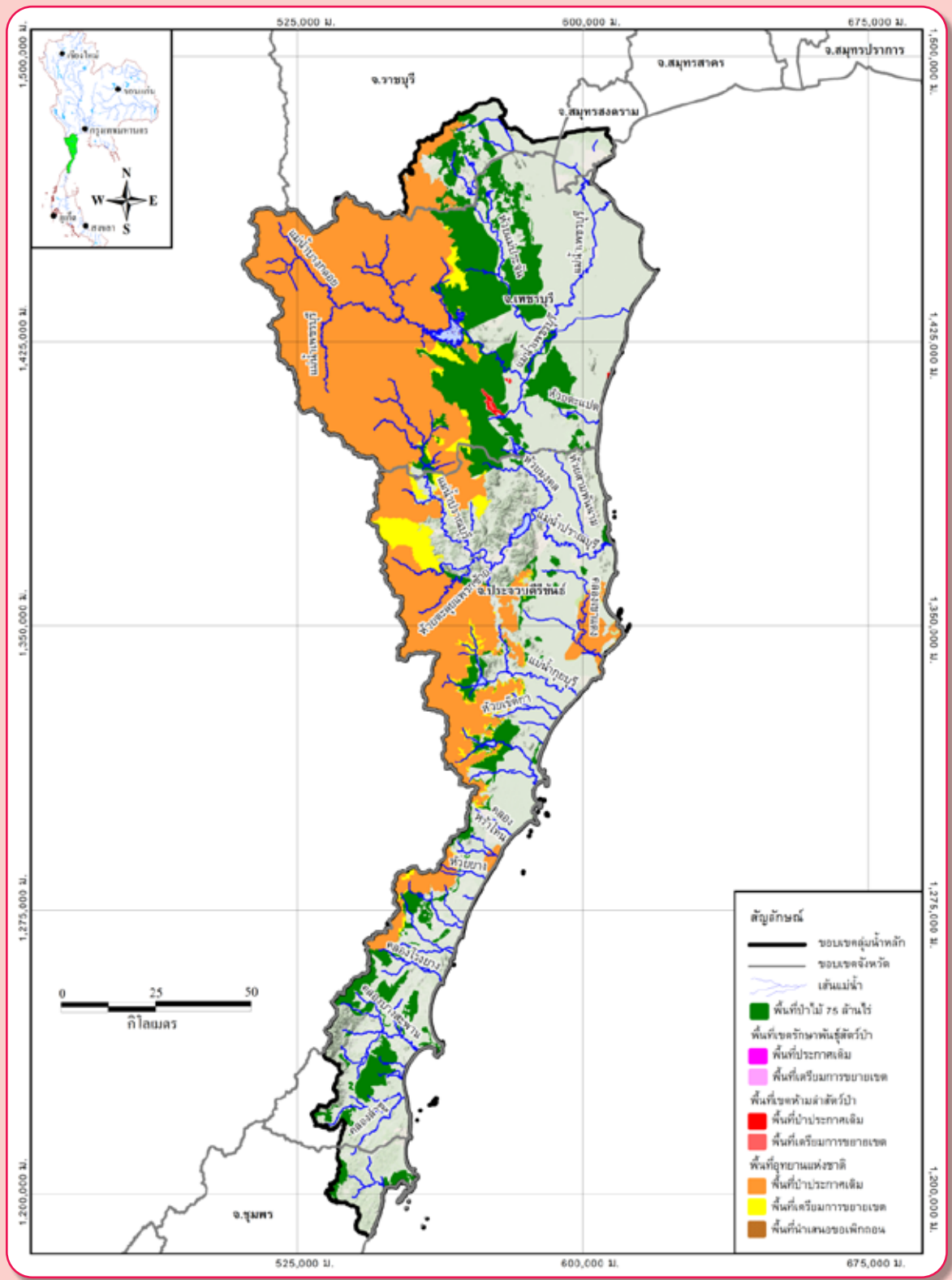
จากข้อมูลแผนที่กรรพยากรป่าไม้ที่ได้แสดงไว้ในรูปที่ 1.3.1-1 และสามารถสรุปตัวเลขไว้ในตารางที่ 1.3.1-1 พบว่าพื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์มีเท่ากับ 2,308.36 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น 1,442,725 ไร่ เท่ากับร้อยละ 17.27 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 1.3.1-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า		พื้นที่อุทยานแห่งชาติ		พื้นที่เขต รักษาพันธุ์ สัตว์ป่า
		พื้นที่ ประกาศ เดิม	พื้นที่ เตรียมการ ขยายเขต	พื้นที่ ประกาศเดิม	พื้นที่ เตรียมการ ขยายเขต	
18 ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์	2,308.36	8.10	8.88	4,525.10	382.36	2.43
1801 แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	658.74	8.10	8.88	2,139.09	67.44	2.43
1802 ห้วยแม่ประจัน	577.23	-	-	224.43	18.13	-
1803 แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	195.58	-	-	21.05	-	-
1804 แม่น้ำปราณบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	238.57	-	-	1,262.79	202.01	-
1805 คลองเขาแดง	44.46	-	-	166.41	6.82	-
1806 คลองกุย	68.93	-	-	353.26	41.54	-
1807 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1	269.65	-	-	358.05	46.41	-
1808 คลองบางสะพานใหญ่	140.31	-	-	-	-	-
1809 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2	114.89	-	-	-	-	-
18-is เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (เกาะ)	-	-	-	1.20	-	-

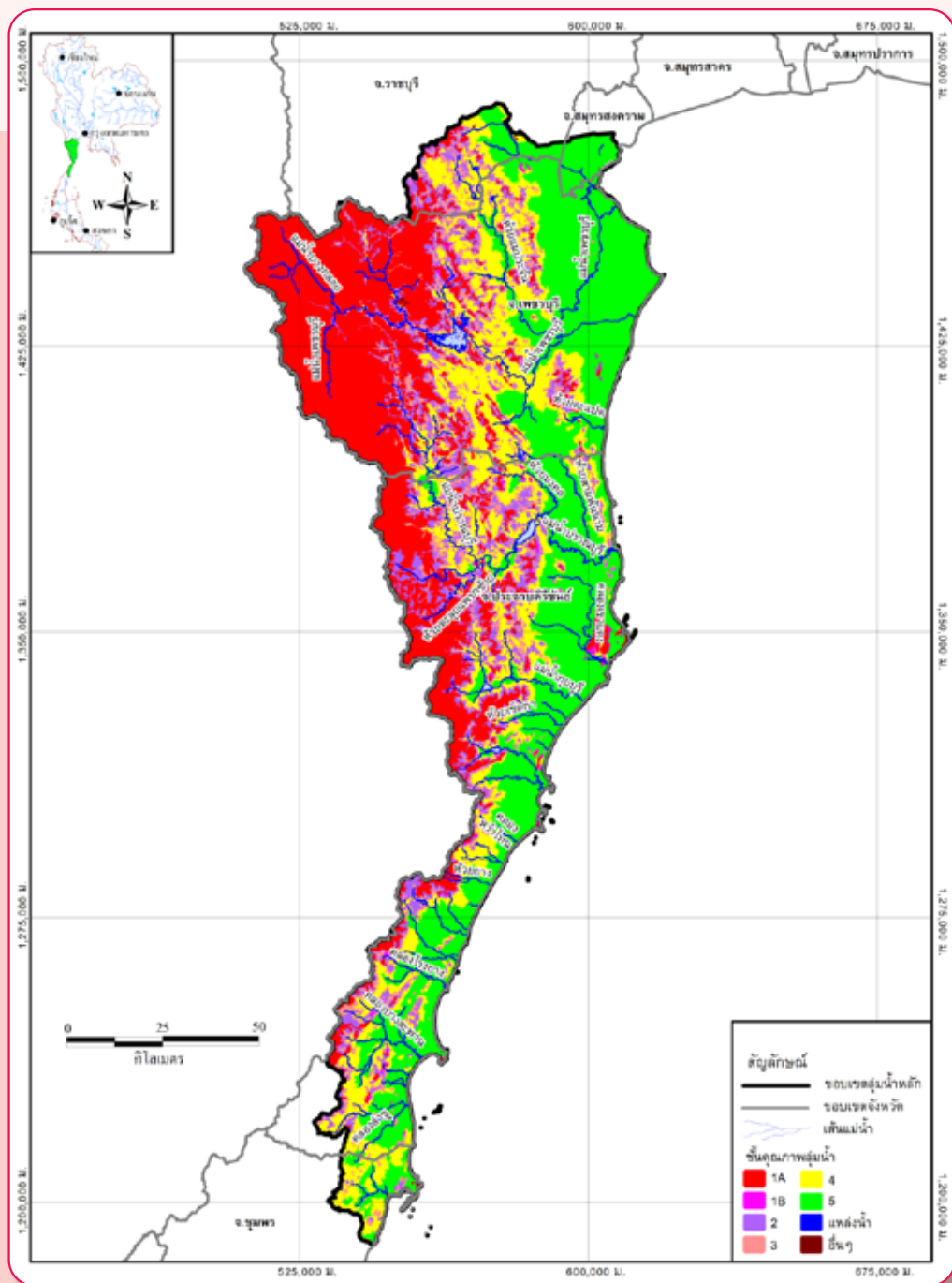
ข้อมูล : กรมป่าไม้ (ปี 2562)

รูปที่ 1.3.1-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

1.3.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ในกลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1A 1B และ ชั้น 2 เท่ากับ 3,685.51 63.41 และ 1,290.78 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ รวมเท่ากับร้อยละ 37.71 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1.3.2-1

รูปที่ 1.3.2-1 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

1.4 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม

1.4.1 ประชากร

ข้อมูลประชากรและครัวเรือน รวบรวมจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปี 2562 โดยการนำข้อมูลประชากรรายตำบลมาคูณกับสัดส่วนพื้นที่ตำบลในลุ่มน้ำ ซึ่งลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ใน 5 จังหวัด 21 อำเภอ 164 ตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,127,999 คน แยกเป็นประชากรชาย 553,122 คน และประชากรหญิง 574,877 คน มีความหนาแน่นของประชากร 84 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 506,650 ครัวเรือน เฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน

1.4.2 เศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม รวบรวมข้อมูลจากรายงาน กชช.2ค ซึ่งเป็นข้อมูลระดับหมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำทุก 2 ปี ทำให้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่เป็นอย่างไร แต่ละหมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งปัญหาจะบ่งชี้ได้จากตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังสามารถจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านได้เป็น 3 ระดับ คือ หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล้าหลัง) หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (ปานกลาง) และหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 (ก้าวหน้า) ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล กชช.2ค ปี 2562 แสดงข้อมูลครัวเรือนและประชากร รวมถึงข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ซึ่งมีทั้งสิ้น 751 หมู่บ้าน

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด (GDP) (บาท/คน)	เส้นความยากจน (2561) (บาท/คน/เดือน)	เส้นความยากจนอัตราเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี (2543 - 2561) (บาท/คน/เดือน)
ราชบุรี	214,742	2,900	72.41
สมุทรสงคราม	114,990	2,672	59.66
เพชรบุรี	143,460	2,863	67.61
ประจวบคีรีขันธ์	198,434	2,804	64.06
ชุมพร	161,626	2,815	75.13

บทที่ 2

โครงสร้างพื้นฐาน ของกลุ่มน้ำ

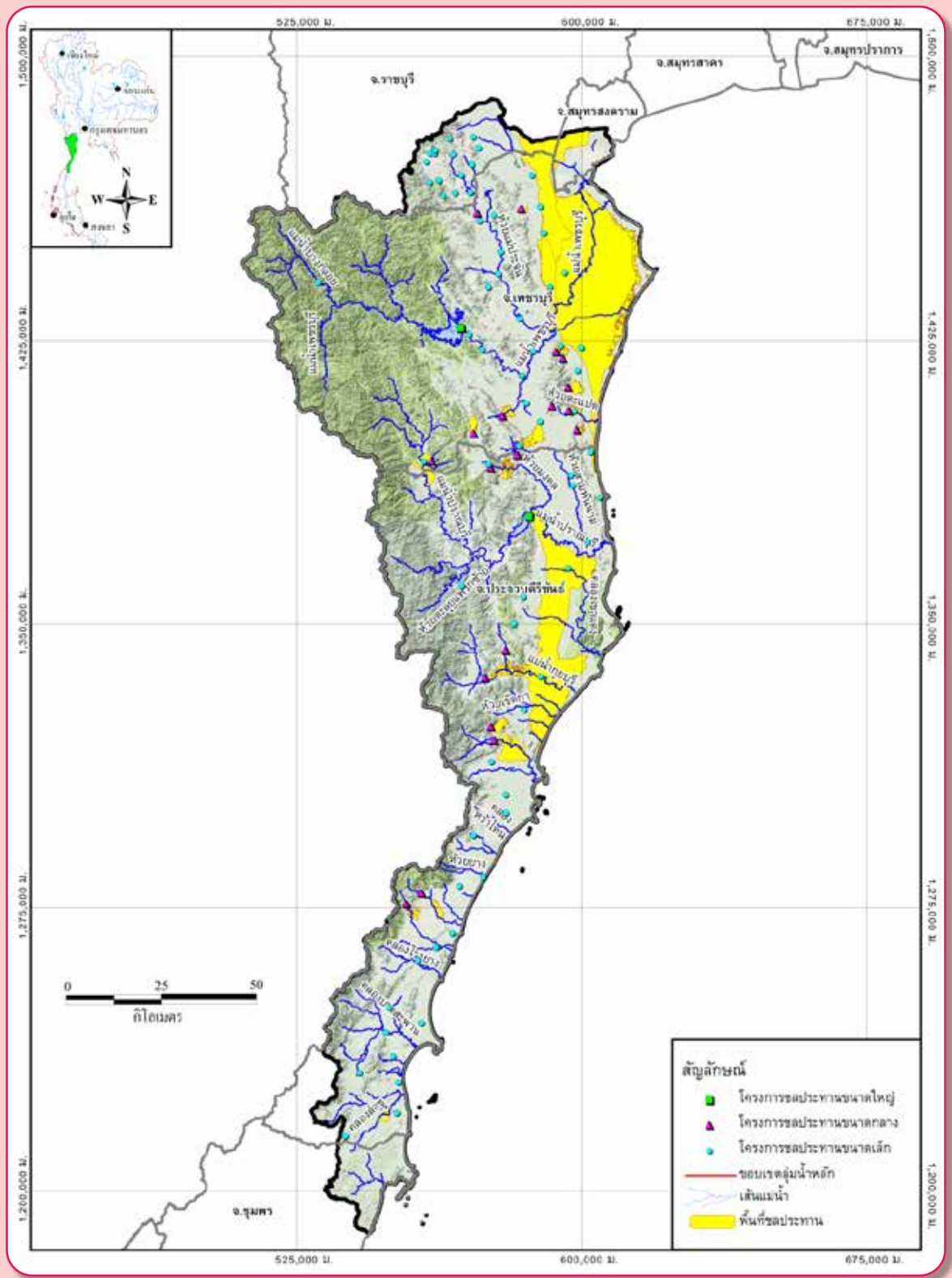
2.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปี 2562 ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ แบ่งประเภทโครงการตามขนาดความจุเก็บกัก ได้แก่ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่มีความจุเก็บกักตั้งแต่ 100 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางมีความจุเก็บกักตั้งแต่ 2 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป แต่น้อยกว่า 100 ล้านลูกบาศก์เมตร และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กมีความจุเก็บกักน้อยกว่า 2 ล้านลูกบาศก์เมตร

ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งสิ้น 297 โครงการ ประกอบไปด้วยโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ 2 โครงการ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง 18 โครงการ และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก 277 โครงการ รวมความจุเก็บกัก 1,394 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์รวม 1,117,973 ไร่ ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ แสดงดังรูปที่ 2.1 -1

2.1.1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่

ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ เขื่อนแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 710 ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 391 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 702,695 ไร่

รูปที่ 2.1-1 ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

2.1.2 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2562 มีทั้งสิ้น 18 โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ 214 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางในพื้นที่ ได้แก่

1) อ่างเก็บน้ำห้วยสามเขา ตำบลเขากระปุก อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 3.4 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 2,377 ไร่

2) อ่างเก็บน้ำห้วยผาก ตำบลกลัดหลวง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 27.5 ล้านลูกบาศก์เมตร

3) อ่างเก็บน้ำห้วยกะพง ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 8 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 2,560 ไร่

4) อ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 4 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 1,903 ไร่

5) อ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย ตำบลเขากระปุก อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 4.05 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 4,023 ไร่

6) อ่างเก็บน้ำบ้านเขาบันได ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 2.18 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 2,500 ไร่

7) อ่างเก็บน้ำห้วยวังหิน ตำบลยางน้ำกลัดใต้ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 2.277 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 2,000 ไร่

8) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ประจันต์ ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 42.2 ล้านลูกบาศก์เมตร

9) อ่างเก็บน้ำบ้านกระหรั่งสาม ตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 6 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 6,894 ไร่

10) อ่างเก็บน้ำห้วยไม้ตาย ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 3.7 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 4,000 ไร่

11) อ่างเก็บน้ำบ้านทุ่งขาม ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 8 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 7,670 ไร่

12) อ่างเก็บน้ำห้วยไทรงาม ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 9.5 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 8,495 ไร่

13) อ่างเก็บน้ำห้วยวังเต็น ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 11.4 ล้านลูกบาศก์เมตร

14) อ่างเก็บน้ำยางชุม ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 41.1 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 13,914 ไร่

15) อ่างเก็บน้ำคลองจะกระ ตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 10.4 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 4,778 ไร่

16) อ่างเก็บน้ำคลองช่องลม ตำบลเขาสาม อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 5.5 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 4,233 ไร่

17) อ่างเก็บน้ำคลองบึง ตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 22.2 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 15,486 ไร่

18) อ่างเก็บน้ำห้วยอ่างหิน ตำบลอ่าวน้อย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 2.8 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 3,103 ไร่

2.1.3 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กซึ่งเป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล และอื่นๆ ที่ใช้เวลาในการก่อสร้างไม่เกิน 1 ปี ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ มีจำนวนทั้งสิ้น 277 โครงการ มีปริมาตรความจุเก็บกัก 79 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 331,342 ไร่

อย่างไรก็ตาม พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กส่วนใหญ่จะไม่มีระบบส่งน้ำ ทำให้การนำน้ำไปใช้ทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพมากนัก ซึ่งในทางปฏิบัติจะส่งผลให้พื้นที่รับประโยชน์ที่แสดงไว้จะลดลงอีกประมาณ 30% ถึง 40%

2.2 แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนา พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ มีแผนงานโครงการที่สำคัญ จำนวน 8 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 32.41 ล้านลูกบาศก์เมตร และพื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 125,488 ไร่ ดังนี้

1) บรรเทาอุทกภัยบางสะพาน อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) ระบบป้องกันน้ำท่วมเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พื้นที่รับประโยชน์ 2,468.75 ไร่

3) ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่รับประโยชน์ 2,768.75 ไร่

4) อ่างเก็บน้ำคลองลอย พร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 17.46 ล้านลูกบาศก์เมตร

5) อ่างเก็บน้ำลำห้วยใหญ่พร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดเพชรบุรี ความจุ 1.54 ล้านลูกบาศก์เมตร

6) อ่างเก็บน้ำบ้านไทรทอง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 13.36 ล้านลูกบาศก์เมตร

7) ประตูระบายน้ำปากคลองกะรอย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความจุ 0.05 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 250 ไร่

8) เพิ่มประสิทธิภาพระบายน้ำคลอง 12 สาย จังหวัดเพชรบุรี พื้นที่รับประโยชน์ 120,000 ไร่

บทที่ 3

ความต้องการใช้น้ำ

3.1 แนวทางการประเมินความต้องการใช้น้ำ

การประเมินความต้องการใช้น้ำของกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ พิจารณาจากสภาพปัจจุบันของกิจกรรมการใช้น้ำ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและรายงานการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการประเมินความต้องการใช้น้ำของกลุ่มน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 3.1-1

ตารางที่ 3.1-1 กรอบแนวคิดการประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของลุ่มน้ำ

กิจกรรมการใช้น้ำ	การศึกษา/ประเมินความต้องการใช้น้ำ	
	ข้อมูล	การประเมิน/คำนวณ
การอุปโภคบริโภค	- ประปา/แหล่งน้ำดิบ/กำลังผลิต - จำนวนประชากร - บ่อบาดาล	ประเมินจำนวนประชากร/ปริมาณน้ำผลิต
การเกษตร	รวบรวมข้อมูลกิจกรรมการปลูกพืชในพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ - ชนิดพืช - ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก - การใช้น้ำ - การขาดแคลนน้ำ - ความเสียหายการเกษตร - อื่นๆ	ศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้การสมมูลน้ำในพื้นที่เพาะปลูกเพื่อหาปริมาณฝนใช้การและปริมาณความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน
การอุตสาหกรรม	- ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม - ประปา - การใช้น้ำ/อัตราการใช้	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมรายจังหวัดและประเมินอัตราการใช้
การท่องเที่ยว	- จำนวนนักท่องเที่ยว/อัตราการใช้	ประเมินจำนวนนักท่องเที่ยว/ปริมาณน้ำ
รักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ	ปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด	ไม่น้อยกว่าปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด

3.2 น้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคและगतอเกี่ยวข้อง

ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจะเป็นการประเมินจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำของประชากร ส่วนปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ก็จะประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ก็สามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งสองส่วนได้ แต่ในการดำเนินการเนื่องจากอัตราความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากจากรูปแบบของกิจกรรมการใช้ที่แตกต่างกัน ความไม่แน่นอนของข้อมูลในบางประเด็น เช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ประชากรแฝง แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการนั้นๆ ว่าเป็นแหล่งน้ำผิวดินหรือแหล่งน้ำบาดาล

3.3 น้ำใช้เพื่อการเกษตร

ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมรวมทั้งสิ้น 2,664.42 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยเป็นความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 662.89 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และนอกเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 2,001.52 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

3.4 น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม

ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นการประเมินถึงความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของโรงงานประเภทต่างๆ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้จำแนกไว้เป็น 10 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมอาหารเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมถลุงหล่อโลหะ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมกลางแจ้ง อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมสิ่งทอฟอกสีย้อมสี ผลิตภัณฑ์โลหะ และผลิตภัณฑ์ไม้เครื่องเรือน

ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี 2562 ทั้งในส่วนของการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค บ่อน้ำบาดาลเอกชน (เพื่อการอุตสาหกรรม) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ผิวดิน พบว่า กลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์มีความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมประมาณ 30.57 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

3.5 น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ

ความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำ จะใช้การวิเคราะห์โดยการจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ (Flow duration curve) ที่ไหลออกจากกลุ่มน้ำรายวัน โดยจะวิเคราะห์หาอัตราการไหลที่มีค่าต่ำสุดที่ทำให้เกิดการไหลไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เปอร์เซนต์ของเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ นอกจากนั้นจะกำหนดตามค่าความต้องการใช้น้ำด้านท้ายน้ำสำหรับกรณีเฉพาะต่างๆ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม-น้ำเสีย การรักษาระดับน้ำเพื่อการเดินเรือ

ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้นปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำของกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีต้องมีอัตราการไหลอย่างน้อยเท่ากับ 8.25 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที โดยมีความต้องการน้ำในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน เฉลี่ยเดือนละ 14.26 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อเดือน รวมช่วงฤดูแล้งเท่ากับ 85.59 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

3.6 ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด

จากข้อมูลความต้องการใช้น้ำในด้านต่างๆ สามารถสรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งกลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ ได้ดังตารางที่ 3.6-1

ตารางที่ 3.6-1 สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งกลุ่มน้ำ

รหัส/ชื่อกลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำ ปี 2562 (ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี)											
	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร			การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว			การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม			รวมการใช้น้ำทั้งหมด		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม	ผิวดิน	บาดาล	รวม
18 กลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	981.40	1,683.02	2,664.42	51.39	24.97	76.36	12.39	18.18	30.57	2,728.20	43.15	2,771.35
1801 แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	157.20	255.14	412.35	5.59	6.64	12.23	2.54	3.00	5.54	420.48	9.64	430.12
1802 ห้วยแม่ประจัน	67.73	162.02	229.75	1.12	1.09	2.21	0.16	0.16	0.32	231.03	1.25	232.28
1803 แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	224.51	264.28	488.79	23.38	4.15	27.53	6.18	5.66	11.84	518.36	9.81	528.17
1804 แม่น้ำปราณบุรี (กลุ่มน้ำสาขา)	57.28	235.89	293.17	7.09	4.98	12.07	0.85	5.22	6.07	301.11	10.20	311.31
1805 คลองเขาแดง	34.36	91.09	125.46	2.72	0.72	3.44	0.55	0.84	1.39	128.72	1.56	130.29
1806 คลองกุย	40.79	64.80	105.59	1.47	0.39	1.85	0.21	0.55	0.77	107.26	0.94	108.21
1807 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1	273.47	338.43	611.90	7.39	4.48	11.87	1.30	1.83	3.13	620.59	6.31	626.91
1808 คลองบางสะพานใหญ่	15.34	73.17	88.51	1.08	1.58	2.66	0.18	0.31	0.49	89.77	1.89	91.66
1809 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2	110.72	198.19	308.91	1.55	0.94	2.49	0.42	0.60	1.02	310.88	1.54	312.42
18-is เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (เกาะ)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

หมายเหตุ: * - ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน
- การใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรมเป็นการใช้น้ำผิวดิน

บทที่ 4

สภาพปัญหา ด้านทรัพยากรน้ำ

4.1 สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง

ปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้งส่วนใหญ่ มีสาเหตุมาจากฝนไม่ตกตามฤดูกาลและเกิดสภาวะฝนทิ้งช่วงที่ติดต่อกันยาวนานในพื้นที่ลุ่มน้ำ ประกอบกับระบบนิเวศของลุ่มน้ำที่เปลี่ยนแปลงไป ผลจากการขยายตัวของชุมชน กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งการขยายพื้นที่การเกษตรทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน ทำให้มีความต้องการน้ำจืดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ขณะที่ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนมีจำกัด อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก ฝายตามลำน้ำ หนองบึง ธรรมชาติ และสระเก็บน้ำที่มีอยู่ยังไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ อย่างเพียงพอต่อความต้องการเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภคและภาคอุตสาหกรรม แหล่งเก็บกักน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่เกิดการตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของราษฎรในพื้นที่ลุ่มน้ำ การขาดแคลนน้ำดิบเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำในทุกฤดูหนาวต่อเนื่องถึงฤดูร้อน โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ หรือแม้แต่พื้นที่ในเขตชลประทานเองหากมีการใช้น้ำมากเกินไปจนเกินปริมาณที่เก็บกักไว้ได้ ก็อาจเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาภัยแล้งซึ่งเกิดจากสภาพดินฟ้าอากาศ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทาน (พื้นที่เกษตรน้ำฝน) ซึ่งไม่มีแหล่งน้ำที่มั่นคงมาสนับสนุนในภาวะที่เกิดภัยแล้ง

จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประสบกับภาวะภัยแล้งอยู่เสมอในช่วงเดือนมกราคม-เดือนพฤษภาคมของทุกปี เนื่องจากสภาพภูมิอากาศร้อนทำให้เกิดความแห้งแล้งขึ้นทั่วไป ประกอบกับปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ลดน้อยลง แต่ในพื้นที่มีความต้องการน้ำเป็นอย่างมากในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการเกษตร อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการรักษาสมดุลทางนิเวศวิทยา ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำขึ้นในทุกอำเภอของจังหวัด การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของราษฎร เนื่องจากทำให้พื้นที่การเกษตรและผลผลิตการเกษตรลดน้อยลง นอกจากนี้ยังเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว

ความแห้งแล้งที่เกิดในช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องถึงฤดูร้อน ทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในทุกพื้นที่ที่เป็นเกษตรน้ำฝน และขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปา มีสาเหตุมาจาก

- 1) ปริมาณฝนที่ตกลงในพื้นที่ที่มีปริมาณน้อย เนื่องจากอยู่ในเขตอัปฝน
- 2) พื้นที่ป่าไม้ทรุดโทรมมากขึ้น
- 3) ลักษณะพื้นที่ค่อนข้างลาดชัน ความยาวลำน้ำสั้น เมื่อฝนตกลงมาจึงไหลลงสู่ทะเลอย่างรวดเร็ว
- 4) สภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ ลำห้วย ลำคลองต่างๆ จึงมักเหือดแห้งในฤดูแล้ง
- 5) หลายหมู่บ้านไม่มีแหล่งน้ำดิบที่มีคุณภาพพอที่จะสร้างระบบประปาหมู่บ้านได้ เช่น น้ำบาดาลมีรสกร่อย
- 6) ศักยภาพน้ำใต้ดินมีขีดจำกัด ไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้เพียงพอต่อความต้องการ ความต้องการน้ำอุปโภคบริโภคมีปริมาณมาก เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
- 7) ความต้องการน้ำในด้านอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโตมีมาก

8) ความต้องการน้ำในเขตชลประทานมีมากกว่าปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้ได้ พื้นที่การเกษตรที่อยู่นอกเขตชลประทานไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่มากพอ

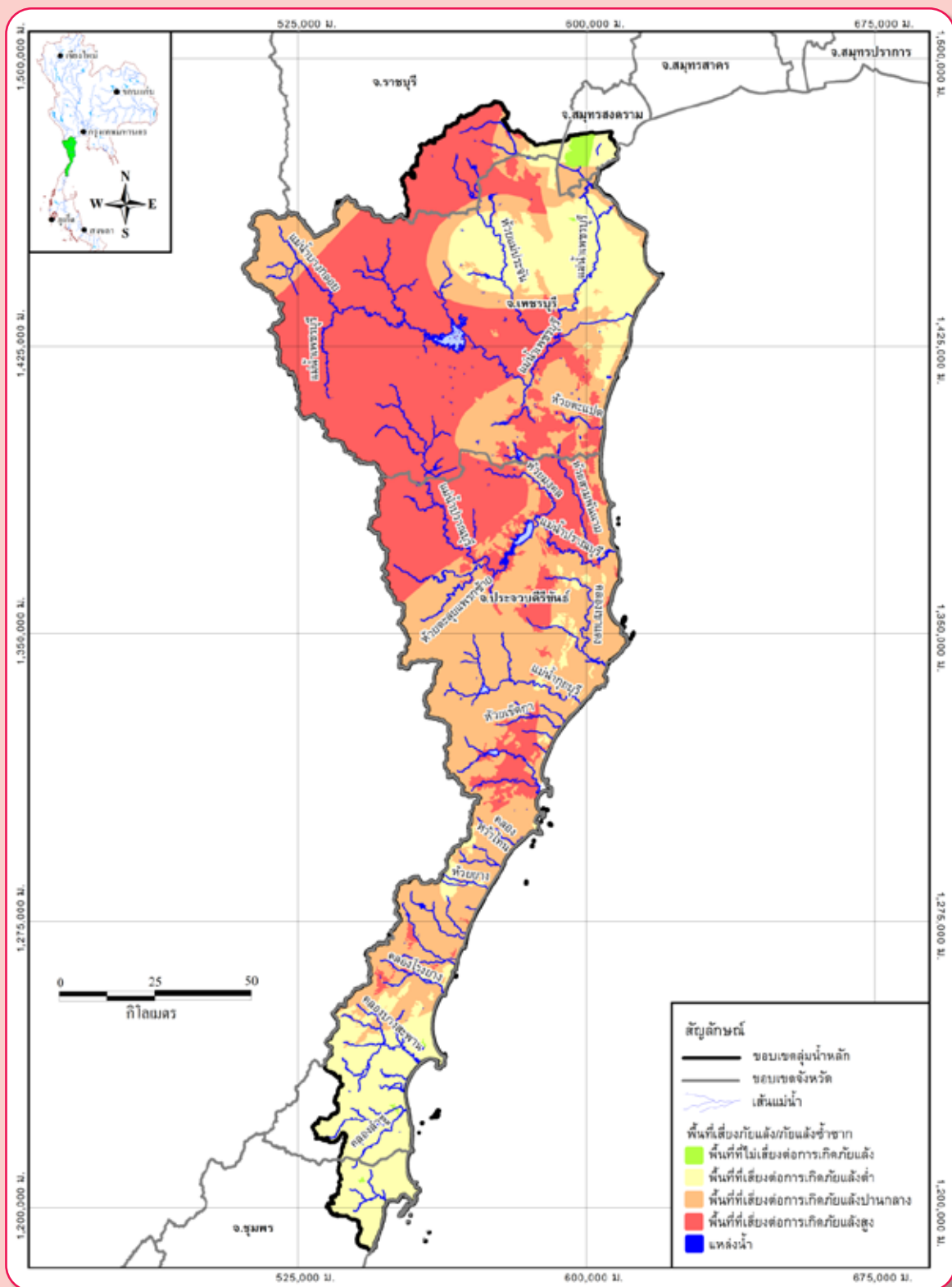
การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งได้ใช้ปัจจัยในการประเมินทั้งหมด 9 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ (1) ปริมาณน้ำฝนรายปี (2) จำนวนวันที่ฝนตก (3) เขตชลประทานและแหล่งน้ำ (4) แหล่งน้ำใต้ดิน (5) พืชปกคลุมดิน (6) สภาพการระบายน้ำ (7) ความลาดชันของลำน้ำ (8) ความหนาแน่นของลำน้ำในลุ่มน้ำย่อย และ (9) ขนาดของพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย โดยทำการจำแนกกระดั้ความเสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงมาก พื้นที่เสี่ยงปานกลาง พื้นที่เสี่ยงน้อย โดยใช้หลักการจำแนกโดยการแบ่งช่วงชั้นจากการกระจายตัวของข้อมูล Standard Deviation (SD)

สำหรับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ ได้แสดงไว้ในรูปที่ 4.1-1 และแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยระดับต่างๆ ไว้ในตารางที่ 4.1-1

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 4.1-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง (ตารางกิโลเมตร)						
	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่เสี่ยง	แหล่งน้ำ	รอกการตรวจสอบข้อมูล	รวมทั้งหมด
18 ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	2,584.76	4,980.42	5,554.49	61.93	109.11	N/A	13,365.67
1801 แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	83.72	1,006.98	2,321.55	-	52.95	N/A	3,475.57
1802 ห้วยแม่ประจัน	359.68	205.66	553.55	-	4.25	N/A	1,123.14
1803 แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	832.00	401.12	294.82	56.10	0.68	N/A	1,605.07
1804 แม่น้ำปารามบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	5.22	854.04	2,015.17	-	35.54	N/A	2,917.28
1805 คลองเขาแดง	55.73	492.98	103.39	-	0.29	N/A	653.59
1806 คลองกุย	13.63	683.36	1.30	-	4.64	N/A	705.88
1807 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์	172.99	1,229.91	264.25	1.80	8.87	N/A	1,703.93
1808 คลองบางสะพานใหญ่	378.89	106.37	0.46	-	0.65	N/A	487.81
1809 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์	682.91	-	-	4.02	1.24	N/A	693.40
18-is เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (เกาะ)	0.02	-	-	-	-	N/A	5.28

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (ปี 2562)

รูปที่ 4.1-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

4.2 สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม

พื้นที่จังหวัดเพชรบุรีเกิดสภาวะน้ำท่วมที่รุนแรงมาก และเกิดผลกระทบในบริเวณกว้างบ่อยครั้ง ซึ่งมีพื้นที่เสียหายมากกว่า 200,000 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตรในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี และพื้นที่ต่อเนื่องพื้นที่ชุมชน และหน่วยงานราชการต่างๆ รวมถึงพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประสบภัยน้ำท่วมอยู่เป็นประจำทำให้พื้นที่เสียหายมากกว่า 100,000 ไร่ ลักษณะการเกิดน้ำท่วมมี 2 ลักษณะ คือ

1) การเกิดน้ำท่วมในลักษณะน้ำป่าไหลหลาก หรือน้ำท่วมฉับพลัน จากกระแสน้ำไหลแรงในแม่น้ำเพชรบุรีเข้าทำความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินบริเวณริมฝั่งน้ำทั้งสองฝั่งตลอดจนอาคารชลประทาน ได้รับความเสียหายค่อนข้างรุนแรง สภาพน้ำท่วมประมาณ 2-3 วัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดในพื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำ ได้แก่ อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอแก่งกระจาน อำเภอยางชุมน้อย อำเภอบ้านลาด อำเภอชะอำ อำเภอเขาชัยวัน และบริเวณอำเภอบางสะพาน สาเหตุเกิดจากฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากจากต้นน้ำลงมามากจนลำน้ำสายหลักไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ประกอบกับการกีดขวางทางน้ำของถนนเพชรเกษม และทางรถไฟสายใต้ และมีอาคารระบายน้ำไม่เพียงพอ

2) การเกิดน้ำท่วมในลักษณะน้ำท่วมขังในพื้นที่เป็นเวลาหลายวันไม่สามารถระบายน้ำออกได้ทัน มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความลาดชันน้อย และได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน การระบายน้ำจึงเป็นไปอย่างช้าๆ ทำให้พืชผลการเกษตรเสียหายส่วนใหญ่เกิดบริเวณพื้นที่ตอนล่างของกลุ่มน้ำ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านแหลม และบางส่วนของอำเภอเขาชัยวัน อันเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัด และเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญสู่ภาคใต้ของประเทศ รวมถึงบริเวณพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสายหลักขนาดเล็ก คดเคี้ยว และ

ตื้นเขิน ทำให้ความสามารถระบายน้ำไม่เพียงพอไม่สามารถระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับลำน้ำถูกบุกรุก หรือมีสิ่งกีดขวางทางน้ำ เช่น ถนนเพชรเกษม และทางรถไฟสายใต้ นอกจากนี้ปากน้ำยังได้รับอิทธิพลจากระดับน้ำทะเลทำให้การระบายน้ำออกสู่ทะเลลำบากมากขึ้น หากมีน้ำทะเลหนุนสูง การระบายน้ำมีเวลาจำกัดเนื่องจากเกิดน้ำขึ้น-ลง 2 ครั้งใน 1 วัน

การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยได้ใช้ปัจจัยในการประเมินทั้งหมด 9 ปัจจัยดังต่อไปนี้ (1) ปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนราย 3 วัน (2) ความลาดชันของลำน้ำ (3) ความสูงจากระดับน้ำทะเล (4) ความหนาแน่นของลำน้ำในกลุ่มน้ำย่อย (5) ความหนาแน่นของสิ่งกีดขวาง (เส้นทางคมนาคม) (6) ขนาดของพื้นที่กลุ่มน้ำย่อย (7) สิ่งปกคลุมดิน (8) สภาพการระบายน้ำ และ (9) สัดส่วนพื้นที่รองรับน้ำ โดยทำการจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงมาก พื้นที่เสี่ยงปานกลาง พื้นที่เสี่ยงน้อย โดยใช้หลักการจำแนกโดยการแบ่งช่วงชั้นจากการกระจายตัวของข้อมูล Standard Deviation (SD)

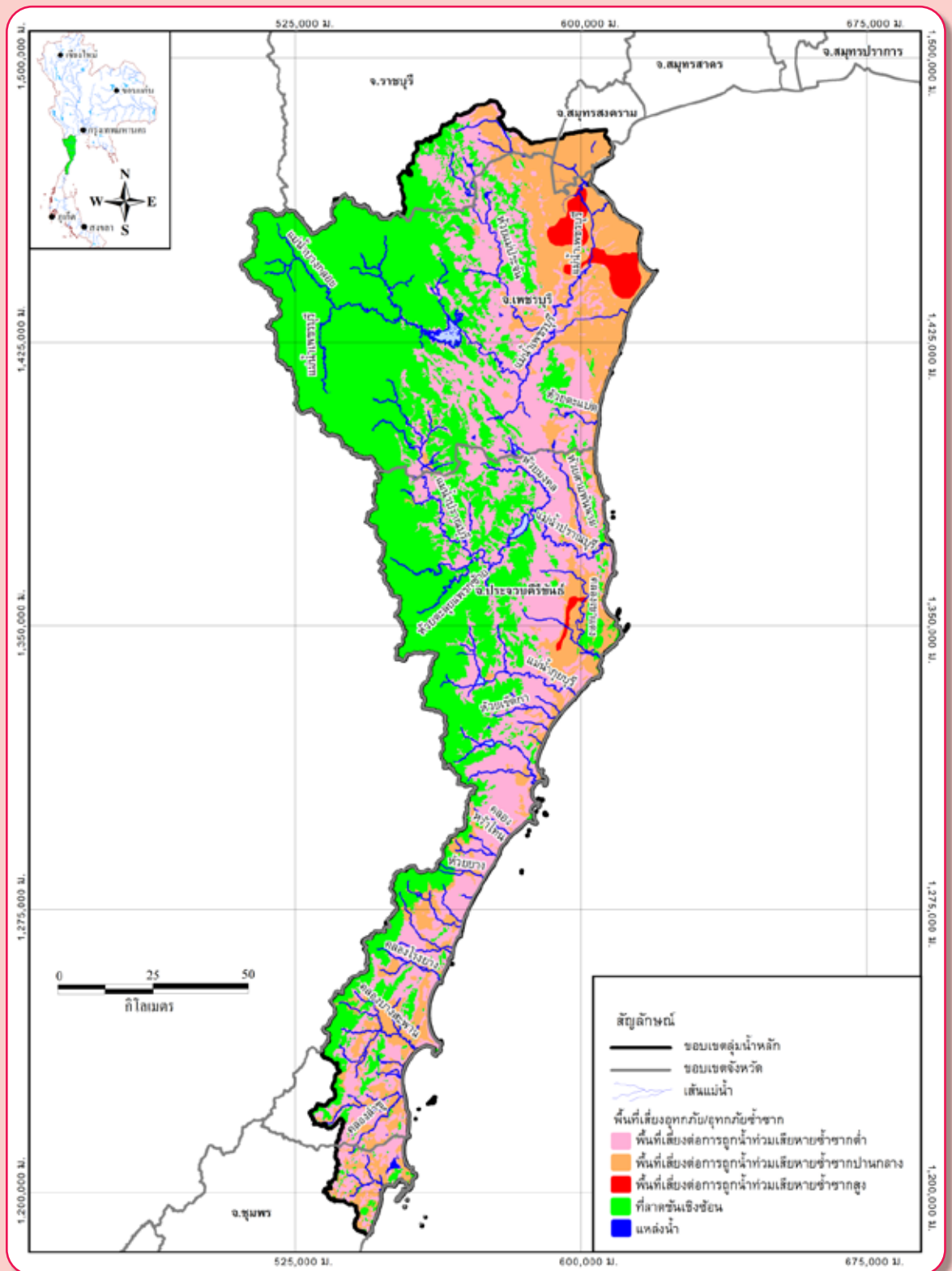
สำหรับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยในพื้นที่กลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ ได้แสดงไว้ในรูปที่ 4.2-1 และแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยระดับต่างๆ รายกลุ่มน้ำสาขา ไว้ในตารางที่ 4.2-1

หน่วย : ตร.กม.

ตารางที่ 4.2-1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยรายลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย						
	น้อย	ปานกลาง	มาก	ที่ลาดชัน เชิงชัน	แหล่งน้ำ	รอการ ตรวจสอบ ข้อมูล	รวมทั้งหมด
18 ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	4,715.96	2,358.10	235.45	5,900.18	105.82	N/A	13,365.67
1801 แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	797.75	265.13		2,349.19	55.92	N/A	3,475.57
1802 ห้วยแม่ประจัน	612.82	46.66	-	458.12	5.54	N/A	1,123.14
1803 แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	300.23	970.00	214.79	94.05	9.47	N/A	1,605.07
1804 แม่น้ำปราณบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	1,054.16	120.71	-	1,722.36	17.55	N/A	2,917.28
1805 คลองเขาแดง	280.45	217.08	20.65	134.32	-	N/A	653.59
1806 คลองกุย	255.02	66.48	-	378.18	4.35	N/A	705.88
1807 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 1	911.20	275.49	-	497.06	3.91	N/A	1,703.93
1808 คลองบางสะพานใหญ่	156.17	150.52	-	180.21	-	N/A	487.81
1809 ชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ส่วนที่ 2	348.15	246.03	-	86.69	9.08	N/A	693.40
18-is เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ (เกาะ)	1.82	0.02	-	-	-	N/A	5.28

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (ปี 2562)

รูปที่ 4.2-1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยในลุ่มน้ำเพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 5

การแก้ปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย (Area-Based)

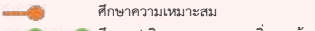
5.1 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-14 ลุ่มน้ำเพชรบุรีและลุ่มน้ำปราณบุรี

Area Based ลุ่มน้ำเพชรบุรีและลุ่มน้ำปราณบุรี เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมและภัยแล้งครอบคลุมพื้นที่ 100 ตำบล 10 อำเภอ 2 จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 7,300 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 123,100 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยรวม 130,400 ไร่ มีปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 93 ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมไหลหลากประมาณ 9 ล้านลูกบาศก์เมตร ความลึกน้ำท่วม 0.75 - 1 เมตร ระยะเวลาน้ำท่วม 10 วัน มีครัวเรือนได้รับผลกระทบประมาณ 18,000 ครัวเรือน สภาพภูมิประเทศพื้นที่ตอนบนในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านลาดมีลักษณะเป็นที่ราบสลับภูเขา พื้นที่จะค่อยๆ

ลาดเทลงมาทางทิศตะวันออก ทางตอนกลาง Area Based จะมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันออกของ Area Based มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล มีลำน้ำสายสั้นๆ กระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ทางตอนล่างในเขตอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีเทือกเขาเป็นแนวเขาเตี้ยๆ ที่ทำให้เกิดที่ราบระหว่างภูเขา มีที่ราบริมฝั่งทะเลยาวไปจรดอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีเขาสามร้อยยอดอยู่บริเวณใกล้ชายฝั่งทะเล

โครงการจากหน่วยงานต่างๆ สามารถสรุปแผนงานและโครงการสำคัญ ปี 2562 - 2566 มีจำนวน 8 โครงการ ความจุ 2 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 208,988 ไร่ วงเงินก่อสร้าง 19,675 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 5.1-1

ตารางที่ 5.1-1 แผนงานและโครงการสำคัญ Area Based ลุ่มน้ำเพชรบุรีและลุ่มน้ำปราณบุรี

กลยุทธ์แก้ปัญหา	โครงการ / งบ โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	จังหวัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ค่าก่อสร้าง (ล้านบาท)	แผนงานโครงการ (Road Map) ปี 2562 - 2566					หมายเหตุ
								2562	2563	2564	2565	2566 >>	
								จำนวนโครงการ 8 โครงการ					
เขตลุ่มน้ำ	อ่างเก็บน้ำลำห้วยใหญ่	แก่งกระจาน	เพชรบุรี	ขป.	1,500	1.54	800						
	อาคารทตน์บ้านคาบและ อาคารประกอบ	ท่าช้าง	เพชรบุรี	ขป.	2,000	-	400						
บริหารจัดการ แหล่งน้ำ ในฝั่ง 2 โครงการ	ประตูระบายน้ำ ปากคลองกรวย	ปราณบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	ขป.	250	0.05	25						
	เพิ่มศักยภาพคลองระบายน้ำ D9 และคลองสายใหญ่ฝั่ง ขวา (100 CMS)	ท่าช้าง	เพชรบุรี	ขป.	25,000	-	1,100						
ระบบป้องกันน้ำ ท่วม และเพิ่ม ประสิทธิภาพ การระบาย 5 โครงการ	เพิ่มศักยภาพการระบายน้ำเขื่อนเพชรบุรี และคันกันน้ำ	ท่าช้าง	เพชรบุรี	ขป.	37,500	-	250						
	เพิ่มศักยภาพคลองระบายน้ำ D1 (550 CMS)	ท่าช้าง	เพชรบุรี	ขป.	137,500	-	16,600						
	ระบบป้องกันน้ำท่วม เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี	เมือง	เพชรบุรี	ผม.	2,469	-	300						
	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนหัวหิน	หัวหิน	ประจวบคีรีขันธ์	ผม.	2,769	-	200						
								ศึกษาความเหมาะสม					
								สำรวจ - ออกแบบ					
								กระบวนการมีส่วนร่วม					
								ก่อสร้าง					

ศึกษาความเหมาะสม
 สำรวจ - ออกแบบ
 จัดหาที่ดิน
 ศึกษา / พิจารณาสถานะทรัพย์สินแวดล้อม
 กระบวนการมีส่วนร่วม
 ก่อสร้าง

5.2 พื้นที่เป้าหมาย (Area Based) C-15 ลุ่มน้ำสาขาลองบางสะพานใหญ่

Area Based ลุ่มน้ำสาขาลองบางสะพานใหญ่ เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 6 ตำบล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สภาพปัญหาเป็นน้ำท่วมไหลหลาก มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม 65 ล้านลูกบาศก์เมตร ความลึก 0.75 - 1 เมตร ระยะเวลาน้ำท่วม 2 วัน ซึ่งจะสร้างผลกระทบต่อการจราจรและชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ มีครัวเรือนได้รับผลกระทบ 21,000 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศของ Area Based ด้านทิศตะวันตก คือ เทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมาในแนว

เหนือ-ใต้ มีพื้นที่เข้ามาเกือบถึงตอนกลางของ Area Based พื้นที่ถัดมามีภูเขาเตี้ยๆ ตอนกลางเป็นที่ราบระหว่างภูเขา และลาดเทไปทางด้านตะวันออก ซึ่งเป็นที่ราบริมฝั่งทะเลตามแนวชายฝั่งอ่าวไทย

โครงการจากหน่วยงานต่างๆ สามารถสรุปแผนงานและโครงการสำคัญ ปี 2562 - 2566 มีจำนวน 7 โครงการ ความจุ 31 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 31,075 ไร่ วงเงินก่อสร้าง 6,100 ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ 5.2-1

ตารางที่ 5.2-1 แผนงานและโครงการสำคัญ Area Based ลุ่มน้ำสาขาลองบางสะพานใหญ่

กลุ่มพื้นที่ปัญหา	โครงการ / กลุ่มโครงการ	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงานรับผิดชอบ	พื้นที่ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ค่าก่อสร้าง (ล้านบาท)	แผนงานโครงการ (Road Map) ปี 2562 - 2566					หมายเหตุ
								2562	2563	2564	2565	2566 >>	
แผนพัฒนาลุ่มน้ำตอนบน 2 โครงการ	จำนวนโครงการ 7 โครงการ				31,075	31	6,100						
	อ่างเก็บน้ำบ้านโพรง	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	6,850.00	13.36	840						
	อ่างเก็บน้ำคลองลอย	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	8,600.00	17.46	950						68
ระบบป้องกันน้ำท่วม และเพิ่มประสิทธิภาพการระบาย 5 โครงการ	คลองผันน้ำคลองเขมรฝั่งอำเภอบางสะพาน (พรด.)	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	824.75	-	228						
	คลองผันน้ำคลองแม่รำพึง-อำเภอบางสะพาน (พรด.)	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	736.48	-	203						z
	บรรเทาอุทกภัย อ.บางสะพาน (ปรับปรุงอ่างเดิม+ขยายคลองบางสะพาน+คลองผันน้ำคลองบางสะพาน+ปตร.ในคลอง)	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	8,982	-	2,478						
	ชุดขยายคลองแม่รำพึง พร้อมอาคารประกอบ (พรด.)	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	2,427	-	670						
	ชุดขยายคลองปิดตามฝั่ง-เขมรฝั่ง พร้อมอาคารประกอบ	บางสะพาน	ประจวบคีรีขันธ์	ชล.	2,654	-	732						
ศึกษาความเหมาะสม สำรอง - ออกแบบ จัดหาที่ดิน ศึกษา / พิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม กระบวนการมีส่วนร่วม ก่อสร้าง													

ศึกษาความเหมาะสม
 สำรวจ - ออกแบบ
 จัดหาที่ดิน

ศึกษา / พิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
 กระบวนการมีส่วนร่วม
 ก่อสร้าง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

